

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านวังรี จังหวัดนครนายก

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 2 กันยายน 2564
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 16 ธันวาคม 2564
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 29 ธันวาคม 2564

ธิตาภา บำรุงศิลป์¹

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

รัตนะ ทิพย์สมบัติ, ชัยติยาภรณ์ มณีชัย, ชญาณี วีระমন, ทิพาทิพย์ บาศรี, อนงค์นาฏ โอัมประพันธ์,

กชนิภา จันทร์เทศ, รัชนิกร จิ์สันติยะ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านวังรี ตำบล เขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การสัมภาษณ์กลุ่ม หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ผลิตและ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านวังรี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวใน 6 ด้าน คือ 1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ คือ สิ่งดึงดูดใจด้านธรรมชาติ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรม ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 2. ด้านความสามารถ การเข้าถึง ชุมชนสามารถเดินทางโดยทางบก รถยนต์ส่วนตัว รถตู้โดยสาร 3. ด้านการบริการที่พัก ชุมชนมีบริการห้องพักทั้งรีสอร์ท และโฮมสเตย์ 4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านวังรีมีกิจกรรมที่หลากหลาย 5. ชุมชนมีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการนักท่องเที่ยว และ 6. ชุมชนมีการแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบของกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกัน และ 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านวังรีในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับแรก ได้แก่ การดำเนินการและการปฏิบัติการ รองลงมา คือ เสนอความคิด วางแผนและตัดสินใจ ในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว การได้รับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การติดตามและประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

คำสำคัญ: ศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านวังรี การท่องเที่ยวชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน

¹ ผู้ประสานงานหลัก : Katintiong@gmail.com

Community Participation in Tourism Potential Development of Ban Wangree Community in Nakhon Nayok Province

Received: September 2, 2021

Revised: December 16, 2021

Accepted: December 29, 2021

*Titapa Bumrungrsilp*¹

Lecture of Tourism Industry, Faculty of Management Science,
Chandrakasem Rajabhat University

Rattana Thipsombut, Khuttiyaphon Maneechai, Chayanee Veeramon, Tiwatip Barsi,

*Anongnadd Aompraphan, Kotchanipa Chantate, Ratchaneekon Ngeesanthia*²

Tourism Industry, Faculty of Management Science, Chandrakasem Rajabhat University

Abstract

The purposes of this study were to examine Tourism potential and Community participants in the Tourism development of Ban Wangree Community in Nakhon Nayok Province. This research is Mixed Method Research based on Quantitative and Qualitative Research. By using observation and in-depth interviews and Survey and Content analysis using frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings indicated that 1) Ban Wang Ri community has potential for tourism development in various fields 1. The tourist attraction is a natural attraction, wisdom, and culture that are unique to the locals. 2. Accessibility Ban Wangree Community urban areas can travel by land transport, Private cars, and vans. 3. Accommodation services the community offers accommodation in both resorts and homestays. 4. Tourism activities Ban Wangree community has a variety of activities organized by the community to welcome tourists. 5. Facilities, the community is well equipped with tourist service facilities, and 6. Tourism management in the community shares the responsibilities of tourism activities and 2) The participation of the Ban Wangree community in tourism development was Overall, was at a high level. When considered on a single side, it was found that the first order was Operations and operations, followed by ideas, planning, and decision-making in the development of attraction potential and tourism monitoring and evaluation in tourism management.

Keywords: tourism potential, Ban Wangree Community, Community tourism, Community Participation

¹ Corresponding Author : Katintiong@gmail.com

บทนำ

การท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อมวลมนุษยชาติที่ปรารถนาการเดินทางท่องเที่ยวไปในโลกกว้าง และการท่องเที่ยวก็ได้มีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมใหญ่ที่สุดในโลก (เถลิงศักดิ์ ชัยชาญ, 2556) ซึ่งประเทศไทยถูกจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างมากจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก รัฐบาลไทยจึงให้ความสำคัญและสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบของนโยบายและงบประมาณ ในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้ดึงดูดนักท่องเที่ยว และโอกาสสำคัญในการกระจายรายได้สู่ชุมชนในชนบท ภาครัฐจึงได้มีการสนับสนุนด้านความรู้ ประสบการณ์ และงบประมาณในการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว (เขมิกา อีรพงษ์, 2563)

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community – Based Tourism – CBT) เป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ชาวบ้านจะมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ซึ่งการที่ชาวบ้านมีส่วนร่วม (Participation) หรือการเห็นพ้องกัน ในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง จนเกิดความคิดริเริ่มโครงการและการปฏิบัติทำให้ชุมชนมีการพัฒนาไปในทางที่ดี การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนาชุมชน ไม่มีประเทศไหนที่พัฒนาได้โดยปราศจากการร่วมมือของประชาชน (จินตวีร์ เกษมสุข, 2557)

ชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เป็นชุมชนที่มีสิ่งดึงดูดที่น่าสนใจ มีวัฒนธรรมดั้งเดิม แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ซึ่งก็คือวัฒนธรรมลาวเวียง เนื่องจากคนในชุมชนดั้งเดิมนั้นมีการย้ายถิ่นฐานมาจากประเทศลาว ทำให้ที่ชุมชนมีวัฒนธรรมที่โดดเด่นและน่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตการเป็นอยู่ การแสดงบาสโลบ การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าทอผ้าฝ้าย หรือจะเป็นอาหารพื้นบ้าน เช่น แกงหอยหอม ขนดอกดิน เป็นต้น และนอกจากนี้ชุมชนบ้านวังรียังมีที่ตั้งลักษณะทางกายภาพที่ดีเหมาะแก่การท่องเที่ยว เนื่องจากตัวชุมชนมีพื้นที่ติดกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีทรัพยากรทางธรรมชาติรายล้อม และอากาศที่บริสุทธิ์ จนเป็นเหตุให้มีการสนับสนุนการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชน ที่ชาวบ้านสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริการสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนได้ แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งและความเป็นปึกแผ่นของชาวบ้านกับชุมชนนี้โดยแท้จริง (กรมการพัฒนาชุมชน, ออนไลน์, 2563) ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงได้มีความเห็นว่าชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายกมีความพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนครนายกเพราะมีทรัพยากรที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์หากมีหลายภาคส่วนร่วมมือกันกับคนในชุมชนก็จะสามารถผลักดันให้ชุมชนบ้านวังรีสามารถพัฒนาให้ชุมชนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านวังรี จังหวัดนครนายก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำนวน 753 คน แบ่งเป็น ชาย จำนวน 398 คน หญิง จำนวน 355 คน ทั้งหมดจำนวน 274 ครัวเรือน (สำนักงาน จังหวัดนครนายก, ออนไลน์, 2563) และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านวังรี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านวังรี ประกอบไปด้วยด้านวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติตามแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการใช้ประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ด้านการติดตามและประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และด้านการทำนุบำรุงรักษาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

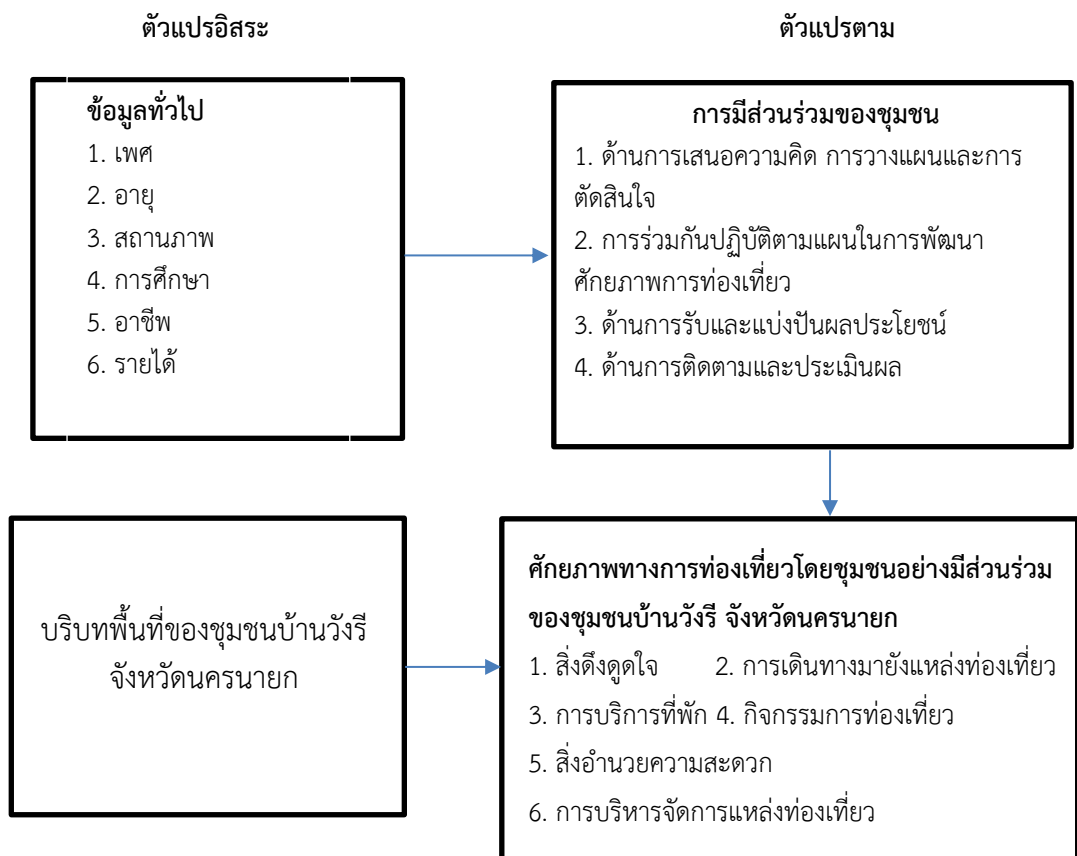
3. ขอบเขตด้านเวลา

ตั้งแต่ 16 มีนาคม พ.ศ.2564 ถึง 16 สิงหาคม พ.ศ. 2564

4. ขอบเขตด้านสถานที่

ชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน และเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายกมีสาระโดยสรุปในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำนวน 753 คน แบ่งเป็น ชาย จำนวน 398 คน หญิง จำนวน 355 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane, 1973) การเลือกกลุ่มตัวอย่างคำนึงถึงความ

น่าจะเป็น (Probability Sampling) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 261 คน ระดับความคลาดเคลื่อน -/+ 5%

1.2 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 10 คน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน ได้แก่ ประธานชุมชน จำนวน 1 คน เจ้าอาวาส จำนวน 1 คน ครูใหญ่โรงเรียนในชุมชน จำนวน 1 คน กลุ่มผู้ผลิตสินค้าและบริการภายในชุมชนจำนวน 5 คน ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตเครื่องจักรสานจากบหมาก จำนวน 1 คน กลุ่มผู้ผลิตปลาร้า จำนวน 1 คน กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากดอกดาหลา จำนวน 1 คน กลุ่มโฮมสเตย์ จำนวน 1 คน กลุ่มสวนผสม จำนวน 1 คน กลุ่มตัวแทนหน่วยงานภาครัฐจำนวน 2 คน ได้แก่ กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน นักพัฒนากร จำนวน 1 คน ดำเนินการสัมภาษณ์สัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face-to-Face) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) กับกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ผลิต และกลุ่มตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งสิ้น 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ซึ่งใช้ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือทั้งสองประเภทดังนี้

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลา ในการอาศัยอยู่ในชุมชนบ้านวังรี

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การร่วมกันวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การร่วมกันปฏิบัติตามแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การได้รับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การร่วมคิดและประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การร่วมทำนุบำรุงรักษาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

การวัดระดับ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านวังรีตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ใช้มาตรฐานวัดแบบของไลเคิร์ต (Likert's Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านวังรี มีลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สำหรับกลุ่มหน่วยงานภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและกลุ่มผู้นำชุมชน ปราชญ์ กลุ่มผู้ผลิตสินค้า เจ้าของอาวาส และครูใหญ่โรงเรียนในชุมชน จำนวน 10 คน ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยจะทำการสัมภาษณ์ในรูปแบบของการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีการกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด ซึ่งจะแบ่งคำถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน บ้านวังรี ซึ่งแบ่งออกเป็นศักยภาพ 6 ด้าน ได้แก่

1. สิ่งดึงดูดใจ (attraction)
2. การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว (accessibility)
3. การบริการที่พัก (accommodation)
4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (activities)
5. สิ่งอำนวยความสะดวก (destination amenities)
6. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Management)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรงตามวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมจากผู้ให้ข้อมูลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลโดยตรง ซึ่งอาจทำได้โดยการสัมภาษณ์ วัด นับหรือสังเกตจากแหล่งข้อมูลโดยตรง เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้ไม่เคยมีผู้ใดเก็บรวบรวมไว้ก่อน

การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทนี้ทำ 2 วิธี คือ การสำมะโน (census) และการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง (sample survey)

1) การสำมะโน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุก ๆ หน่วยงานของชุมชนบ้านวังรี ทั้งกลุ่มผู้นำชุมชน หัวหน้ากลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านวังรี และเอกสารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ของชุมชน นำมาศึกษาค้นคว้ารวบรวมไว้

2) การสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากบางหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องจากชุมชนบ้านวังรี เลือกมาเป็นตัวแทนจากทุก ๆ หน่วยของกลุ่มตัวอย่างที่เราต้องการที่จะศึกษาเท่านั้น เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยของประชากร อาจทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น เพราะสิ่งที่ต้องการศึกษาอาจจะมีบางกลุ่มที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษาอยู่เหมือน ๆ กัน หรือใกล้เคียงกันมาก ผู้วิจัยจึง

เลือกตัวอย่างหรือตัวแทนของแต่ละกลุ่มมาทำการศึกษา ก็เป็นการเพียงพอที่จะทำให้สามารถประมาณค่าของสิ่งที่เราต้องการศึกษาทั้งหมดได้

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยได้จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต ปรากฏ ผู้นำชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก และจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และผู้ใหญ่บ้าน โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูลทุติยภูมิ ที่สำคัญ ได้แก่ รายงานต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการและองค์การของรัฐบาล โดยมีแผนผังโครงสร้างของคณะกรรมการภายในหมู่บ้าน และโครงสร้างของกลุ่มผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

4.1.1 ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาในการอยู่ในชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จะวิเคราะห์เป็นความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.1.2 ในส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale)

4.1.3 ในส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก มีลักษณะคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่ง ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การอัดวีดีโอ การบันทึกเสียง และการถ่ายภาพ แล้วนำข้อมูลจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ เทปบทสนทนา เนื้อความจากเอกสาร ภาพถ่าย ดำเนินการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลตาม วัตถุประสงค์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านวังรี ตำบล เขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

4.2.2 ผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูลในแฟ้มเอกสาร บันทึกในระบบคอมพิวเตอร์ แล้วนำข้อมูลทั้งหมด ทั้งจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ มาทำการรวมเป็นประเด็นหลัก ๆ พิจารณาจัดเป็นหมวดหมู่

4.2.3 ผู้วิจัยสร้างบทสรุปในแต่ละประเด็น แล้วเขียนเชื่อมโยงกันเป็นบทสรุปสุดท้าย ที่มีความสัมพันธ์ครอบคลุม เน้นการวิเคราะห์แบบตีความ นำเสนอเชิงพรรณนา อธิบาย จัดทำเป็นข้อเสนอแนะนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนแบบมีส่วนร่วมชุมชนบ้านวังรี จังหวัดนครนายก

ผลการวิจัย

1. ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

1.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว จากการศึกษาว่า ชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก แบ่งสิ่งดึงดูดใจออกเป็น 3 ประเภท คือ สิ่งดึงดูดใจด้านธรรมชาติ ด้านภูมิปัญญาและด้านวัฒนธรรม สิ่งดึงดูดใจด้านธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งชุมชนถูกล้อมรอบไปด้วยภูเขา ทำให้ชุมชนมีบรรยากาศเย็นสบาย นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำ น้ำตก ที่ถูกล้อมไปด้วยทิวเขาที่สวยงาม สามารถเย็นชมวิวดูตลอดแนวสันเขื่อน เช่น อ่างเก็บน้ำทรายทอง อ่างเก็บน้ำห้วยปรือ น้ำตกทรายทอง นอกจากนี้ชุมชนบ้านวังรี ภูมิปัญญาที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น คนในชุมชนยังคงอนุรักษ์ความเป็นท้องถิ่นของชุมชนได้เป็นอย่างดี เช่น การจักสานที่คนในชุมชนจะทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำเองในแต่ละครัวเรือน ไม่ทำขายหรือส่งออกเป็นผลิตภัณฑ์จากภายนอกที่เป็นของ ที่ระลึกของหมู่บ้าน ที่ไม่ว่าใครมาท่องเที่ยวจะได้กลับไปด้วย นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร ดอกดาหลาที่คนในชุมชนได้นำดอกดาหลามาเป็นดอกไม้ประจำท้องถิ่นชุมชนที่สามารถทำเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ยาดอกดาหลา ส้มตำดอกดาหลา น้ำดอกดาหลา และน้ำชาดอกดาหลา อีกทั้งยังมีวัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน ฮีตสิบสองคองสิบสี่ การทำบุญในแต่ละเดือน ภาษาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะนั้น คือ ภาษาลาวเวียงของชุมชนบ้านวังรี

1.2 ด้านความสามารถการเข้าถึง จากการศึกษาว่า ชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เป็นชุมชนเมือง สามารถเดินทางโดยทางบกเท่านั้น ซึ่งในอดีตชาวบ้านชุมชนบ้านวังรีจะนิยมเดินทางโดยทางเรือ สัญจรทางน้ำ แต่ในปัจจุบันนี้การสัญจรทางน้ำได้ถูกเทคโนโลยี ทำให้กลายเป็นถนนหนทาง ทำให้ชุมชนบ้านวังรีสามารถเดินทางเข้าถึงชุมชนได้แค่ทางบกเท่านั้น โดยทางบกสามารถเดินทางได้หลายวิธี เช่น รถยนต์ส่วนตัว รถตู้ปรับอากาศ ทำให้ในอนาคตการเดินทางมายังชุมชนมีความหลากหลายและสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการบริการที่พัก จากการศึกษาว่า ชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก มีห้องพักมากมายและเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว มีรีสอร์ทที่ชื่อว่า วังรี รีสอร์ท ที่มีห้องพักมากถึง 286 ห้อง นอกจากนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้องประชุมขนาดใหญ่ บริการสปา เขาน้ำเกลือแห่งแรกในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีโฮมสเตย์ของชาวบ้าน จำนวน 4 หลัง โฮมสเตย์ 1 หลัง สามารถพักได้ 3 - 4 ท่าน เมื่อนักท่องเที่ยวมาพัก ชาวบ้านจะต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยทำอาหารประจำท้องถิ่นให้แก่นักท่องเที่ยวได้รับประทาน

1.4 ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ในชุมชนบ้านวังรี มีกิจกรรมต้อนรับนักท่องเที่ยว ที่หลากหลาย อีกทั้งยังรวมไปถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวลาวเวียง ที่เป็นที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว มีทั้งการแสดงต้อนรับรับบาโลบ ที่เป็นเอกลักษณ์ในชุดประจำถิ่นของชาวลาวเวียง การไปสักการะหลวงพ่อบึงคำที่เป็นที่ศรัทธาของชาวบ้านชุมชนบ้านวังรี มีการพาไปชมสวนผสมของชาวบ้าน การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปาล์ม และสามารถยกระดับเป็นสินค้าโอท็อป สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน มีกิจกรรมปั่นจักรยานและเดินเท้าชมทัศนียภาพของธรรมชาติในชุมชน

1.5 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในชุมชนจะมีศูนย์กลางบริการนักท่องเที่ยวของชุมชนบ้านวังรี คือ ที่บ้านของผู้ใหญ่บ้าน จะไม่ได้มีการอำนวยความสะดวกครบครัน อย่างเช่น ปั๊มน้ำมัน ร้านค้า และไม่มีบริการห้องน้ำสาธารณะ แต่ในอนาคตจะเริ่มมีการสร้างห้องน้ำสาธารณะเพื่อเตรียมความพร้อม อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว และในส่วนของการเดินทางมาท่องเที่ยว ควรติดต่อไปที่ผู้ใหญ่บ้านก่อน เพื่อที่ทางชุมชนจะได้เตรียมความพร้อมในการอำนวยความสะดวก

1.6 ด้านการจัดการ การจัดการของชุมชนบ้านวังรีมีการจัดการ มีการแบ่งเป็นสัดส่วน ช่วยกันดูแลรับผิดชอบได้ดี เกิดจากความสามัคคีของคนในชุมชน ที่อยากจะช่วยกันพัฒนาชุมชน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยการจัดการของที่นี่ จะแบ่งตามความถนัดของแต่ละคน ใครถนัดในเรื่องไหน ให้เป็นผู้นำคอยดูแลในเรื่องนั้น นอกจากนี้ยังมีในเรื่องของการจัดการ งบประมาณของชุมชน โดยจะมีทั้งงบประมาณของรัฐและงบประมาณของชุมชน จะมีการแบ่งใช้ โดยนำไปต่อยอดในการพัฒนาหมู่บ้านขึ้นเรื่อย ๆ อย่างเช่น การซื้อเครื่องทำจากปาล์ม การจัดการการด้าน การเข้าถึง ปัจจุบันได้มีการทดลองใช้รถของรถในชุมชน เพื่อรับส่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในชุมชน ส่วนทางด้านโซเชียลมีเดียก็มีการโพสต์ และคอยอัปเดตเกี่ยวกับชุมชน เกี่ยวกับกิจกรรมและผลิตภัณฑ์ของชุมชน ผ่านทางเพจเฟซบุ๊กของชุมชนเองโดยตรง

2. สำนวนความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

จากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างคนในชุมชนผู้อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก จำนวน 261 คน เป็นเพศชาย จำนวน 146 คน เพศหญิง จำนวน 115 คน และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เฉลี่ยอายุ 31– 40 ปี จำนวน 89 คน รองลงมา คือ เฉลี่ยอายุ 41– 50 ปี จำนวน 71 คน และน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 3 คน โดยคนในชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว 4 ด้าน ดังนี้

ตาราง 1 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวม (n=261)

ด้าน	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล	ลำดับ
1.	เสนอความคิด วางแผนและตัดสินใจใน การพัฒนา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	3.64	0.22	มาก	2
2.	การดำเนินการและการปฏิบัติการ	3.69	0.30	มาก	1
3.	การได้รับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวการ	3.37	0.48	ปานกลาง	3
4.	ติดตามและประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	3.37	0.62	ปานกลาง	4
รวม		3.51	0.17	มาก	

จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว การศึกษาศักยภาพชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ลำดับแรก ได้แก่ การดำเนินการและการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.30) รองลงมา เสนอความคิด วางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.22) การได้รับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่ง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.48) และท่องเที่ยวการติดตามและประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

สรุปผลและอภิปรายผล

1. อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนบ้านวังรี มีส่วนร่วม ลำดับแรก คือ การดำเนินการและการปฏิบัติการ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการนำทรัพยากรที่มีมา ใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวในชุมชนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะชุมชนบ้านวังรีได้นำประโยชน์ของทรัพยากรที่มี อยู่ในชุมชนนำกลับมาแปรรูปเป็นอาหาร เช่น ดอกดาหลา หอยขม และดอกดิน โดยเฉพาะดอกดาหลาสามารถ นำมาทำเป็น ยำดอกดาหลา น้ำดอกดาหลา ซาดอกดาหลา ปัจจุบันกำลังทดลองทำสบูด้วยดอกดาหลา โดยใช้ ประโยชน์อย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับเชอร์ลี อีเบอร์ Shirley Eber (Shirley, 1992) กล่าวว่า อนุรักษ์โดยใช้ ทรัพยากรอย่างพอติ (Using resource sustainable) หมายถึง ต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิม ทั้ง มรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัด ต้อง คำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่า คุณภาพของธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมลำดับที่สอง คือ การเสนอความคิดเห็น วางแผนและตัดสินใจในการพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยว โดยมีส่วนร่วมในการลงมติให้มีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวชุมชนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะชุมชนบ้านวังรีได้มีการปรึกษาหารือในส่วนของคณะกรรมการชุมชนและประชากรที่อาศัยในชุมชน ทุกคนสามารถร่วมเสนอความคิดเห็น วางแผนและตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมภายในชุมชน สอดคล้อง

กับ ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543) การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา เป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

การมีส่วนร่วมลำดับที่สาม คือ การได้รับผลประโยชน์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีโอกาสเข้าไปขายสินค้าที่ระลึกในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน ทั้งนี้เพราะชุมชนได้มีการเปิดให้สามารถนำผลิตภัณฑ์จากกลุ่มผู้ผลิตและผลิตภัณฑ์ของชาวบ้านที่ผลิตในครัวเรือนนำวางขายที่บ้านผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถซื้อของที่ระลึกกลับไปได้ สอดคล้องกับ ชัยนุวัฒน์ ปูนคำปิ่น และนายชัยพงษ์ สำเนียง (ออนไลน์, 2563) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ว่า หมายถึง เป็นการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวสร้างอาชีพให้ชุมชน และในขณะเดียวกันก็เป็นการอนุรักษ์ไปในตัว เพราะ “เขา” (ชาวบ้าน) เหล่านั้นที่เคยเป็นแต่ผู้เฝ้ามองได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในการท่องเที่ยวแบบใหม่นี้ ซึ่งเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพและเป็นพื้นที่ในการแสดง อัตลักษณ์ ตัวตน ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ ให้รับรู้ในวงกว้างมากขึ้น

การมีส่วนร่วมลำดับที่สี่ คือ การร่วมติดตามและประเมินผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพสินค้าจากร้านค้าและธุรกิจต่าง ๆ ในชุมชน ทั้งนี้เพราะสินค้าที่ผลิตภายในชุมชนทุกชนิดได้มีการทดลองก่อนที่จะนำมาจำหน่ายตามร้านค้าในชุมชนและธุรกิจต่าง ๆ ในชุมชน สอดคล้องกับวิวัฒน์ชัย บุญยภักดี (2550) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาและการกำหนดศักยภาพหรือความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและวิถีชีวิต
2. ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง ระยะเวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว
3. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่าง ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์และการรักษาความปลอดภัย
4. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศและสภาพอื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว
5. ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ข้อจำกัดทางด้านบริการ สาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
6. ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
2. ควรพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านวังรีให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
3. การได้รับผลประโยชน์จากการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน
4. ชุมชนบ้านวังรีควรมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมให้สะอาดและสวยงามอยู่เสมออยู่หน้า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มาพักโฮมสเตย์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาโฮมสเตย์ภายในชุมชน
2. ควรมีการศึกษาด้านการป้องกันผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อมและสังคมที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ต้องขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม ที่สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภา บำรุงศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึง ความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ อีกทั้งยังเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณกลุ่มผู้นำชุมชนบ้านวังรี ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายกทุกท่านที่ได้อนุญาตให้นำชุมชนบ้านวังรีเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มผู้ผลิตสินค้าและบริการภายในชุมชน ครูใหญ่โรงเรียนวัดวังทิพย์พันธาราม เจ้าอาวาสวัดบ้านวังรี และนักพัฒนากร ที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานวิจัย ตลอดจนประชากรที่อาศัยภายในชุมชนบ้านวังรี จังหวัดนครนายกทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงไปด้วยดี

อนึ่ง คณะผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและขอมอบความกตัญญู กตเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขออภัยและขอโทษผู้เกี่ยวข้อง และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2563). *ชุมชนบ้านวังรี*. สืบค้น 12 พฤศจิกายน 2564, จาก http://www.cdd.go.th/wpcontent/uploads/sites/110/.2018/07/ชุมชนบ้านวังรี_นครนายก.pdf
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- เขมิกา อีรพงษ์. (2563, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการออกแบบประสบการณ์. *ศิลปกรรมสาร*, 13(1), 3-15.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2557). *หลักการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยนัฐณ์ ปูนคำปิ่น และชัยพงษ์ สำเนียง. (2563). *การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community – Based Tourism) การสร้าง ขยายเศรษฐกิจและวิถีชีวิตท้องถิ่น*. สืบค้น 19 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://prachatai.com/journal/2012/04/39979>
- เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ. (2556). *รายงานการวิจัยการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. นครราชสีมา: คลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี. (2550). *ทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทยสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Shirley, E. (1992). *My travels around the world*. Newton Aycliffe, UK: Heinemann.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper and Row.